

НАУЧНИ СЪОБЩЕНИЯ / COMMUNICATIONS**КЪМ ЕТИМОЛОГИЯТА НА ЕДИН БЪЛГАРСКИ ДИАЛЕКТИЗЪМ
(БЪЛГ. ДИАЛ. НАСУЊЕ КАТО ПРОИЗВОДНО ОТ ПРАСЛАВ. *SUPTI,
*SЪPQ ‘СИПЯ’)****ЖАННА Ж. ВАРБОТ**

ИНСТИТУТ ЗА РУСКИ ЕЗИК „В. В. ВИНОГРАДОВ“

ПРИ РУСКАТА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

zhannavarbot@yandex.ru

При отсъствието в българския език на непосредствени продължители на праслав. *supti, *sъpq ‘сипя’ за реконструкцията на праславянския лексикален фонд е съществено наличието на български производни от този глагол. В статията се предлага етимологично тълкуване на диал. глагол *насуње* ‘(за муха) наплювам, снасям яйца върху месо, риба’ < *nasupnōti ‘насипя’.

Ключови думи: етимология; праславянски лексикален фонд; праславянско етимологично гнездо; български диалектизми

**ON THE ETYMOLOGY OF A BULGARIAN DIALECT WORD
(BULG. DIAL. НАСУЊЕ AS DERIVATIVE OF PSL *SUPTI, *SЪPQ ‘STREW’)****ZHANNA ZH. VARBOT**

V. V. VINOGRADOV RUSSIAN LANGUAGE INSTITUTE

RUSSIAN ACADEMY OF SCIENCES

zhannavarbot@yandex.ru

In the absence of immediate descendants of the Proto-Slavic *supti, *sъpq ‘сипя’ (‘pour, strew’) in Bulgarian, the verb’s derivatives are essential for the reconstruction of the Proto-Slavic lexical stock. The article proposes an etymological interpretation of the dialect verb *насуње* ‘(of flies) lay eggs in or on meat, fish’ < *nasupnōti as a derivative of the Proto-Slavic *supti, *sъpq ‘pour, strew’.

Keywords: etymology; Proto-Slavic lexical stock; Proto-Slavic etymological family; verb derivatives; Bulgarian dialect words

За реконструкцията на праславянския лексикален фонд и преценката за неговото диалектно вариране е необходима пълна представа за отражението в лексиката на всеки славянски език на всички потенциални праславянски

етимологични гнезда, особено на техните произвеждащи корени / основи. В българския език няма непосредствени продължители на праслав. **supti*, **sърр* ‘сипя’. Съответно е изключително съществено наличието на български производни от този глагол: *òсна* < **obsъра*, *пръсна/прèсна* < **persъра*, *пòсун/посòн/посàн* < **rosupъ/ *rosъръ*, *посът* < **rosuptъ*. По-долу се обосновава тълкуването на още един български диалектизъм като производно от **supti*, **sърр*.

Диал. *насуне* означава снасяне на яйца от мухи върху месо, риба, негов синоним е глаголт *наплюя*: „казва се, когато муха наплюе месо или риба“ (БЕР/BER 1995, 4: 544); за *насуне* се предполага изходно *наслюня* с фонетични промени на съчетанието *-л'у-* > *-'у-* > *-у-* (пак там). Тази реконструкция е донякъде изкуствена. Изглежда възможно друго тълкуване на *насуне* – въз основа на праславянското глаголно гнездо **sup(t)i*, **sърр* ‘сипя’ като продължение на праслав. **nasupnотi* ‘насипя’, срв. семантиката на движение = поява на множество, маса: *струс. насунутися* ‘нахълтам (за множество народ)’ (Ник. лет. IX, 238 – СлРЯ XI–XVII вв./SIRIa XI–XVII vv. 10: 279) при *насыпатися* ‘появя се в голямо количество’ (ВМЧ 1549. XVI в. – СлРЯ XI–XVII вв./SIRIa XI–XVII vv. 10: 281).

Прави впечатление фиксирането в българската лексика на производни само от префигираните форми на гл. **sup(t)i*, **sърр*.

ЛИТЕРАТУРА

- БЕР 1971–: Български етимологичен речник. Т. I–. София, Академично издателство „Проф. Марин Дринов“.
СлРЯ XI – XVII вв. 1975–: Словарь русского языка XI – XVII вв. Вып. 1–30–. Москва/Санкт Петербург, Наука/Нестор–История.

REFERENCES

- BER 1971–: Balgarski etimologichen rechnik. Vol. I–. Sofia, Akademichno izdatelstvo “Prof. Marin Drinov”.
SIRIa XI–XVII vv. 1975–: Slovar' russkogo iazyka XI–XVII vv. Vyp. 1–30–. Moskva/Sankt Peterburg, Nauka/Nestor–Istoriia.

Превод от руски *Мария Гарова*

✉ Проф. д.ф.н. Жанна Ж. Варбот

Институт за руски език „В. В. Виноградов“

при Руската академия на науките, Волхонка 18/2, Москва, Россия

✉ Prof. Zhanna Zh. Varbot, DSc

V. V. Vinogradov Russian Language Institute, Russian Academy of Science
Volchonka 18/2, Moscow 119 Russia